

Antisimateixos

Les universitats són, des de la seva
instauració a Bolonya, Salerno, el París
medieval, bèsties fràgils però tenaces

George Steiner, *Errata*

Allí on impera només la instintivitat i el determinisme biològic, és a dir, en el regne animal, no té cap sentit parlar d'irracionalisme. Aquest sols és possible allí on ha prosperat la raó: en tant que defecció d'ella o en tant que agressió en contra d'ella.

Potser per això és sobretot en manifestacions sorgides després de l'anomenat segle de la raó o de les llums que focalitzava Georg Lukács al seu tan incisiu com a hores d'ara prou matisable assaig sobre *Die Zerstörung der Vernunft*.

Subproducte del tal irracionalisme ho és ja, des de finals del XIX, l'antiintel·lectualisme. Reacció contra un terme –el d'*intel·lectuals*– encunyat ja llavors amb una intencionalitat d'antuvi inequívocament desacreditadora.

I que, dins *el patrio solar*, tindria una detonació espectacular en el bram proferit a Salamanca per Millán Astray el 12-X-1936 («¡Muera la inteligencia!») en presència del per tantes altres raons irracional Unamuno (sempre hi ha gradacions en els exabruptes rajats des de les gònades de segons qui i les de segons qui altre).

Amb el temps, però, una de tantes andanades visceral·ls contra la raó i contra l'intel·lecte ha derivat en una mena de variant que bé podríem qualificar d'anti-universitarisme. Enquadrible, a grans trets, dins l'extensa i desigual literatura de repulsa –si no d'ajustament de comptes *a posteriori*– contra l'aparell educatiu en general, des de la seva etapa elemental i fins a la superior.

Un subgènere, aquest, que on tradicionalment més de terreny adobat ha trobat és en el si de societats autoritàries o bé endarrerides.

No tothom, però, a l'hora de sotmetre a crítica les institucions docents i llurs professionals –i per il·lustrar-ho amb uns pocs noms propis– és un Alfred Jarry, un

Heinrich Mann, un Hermann Hesse, o bé un Ors, un Gaziell, un Pla (com tampoc no són els d'ara els temps d'aquells).

Cosa que vol dir que, passades les dècades i les generacions, sempre hi ha un mediocret frustrat o un setciències ressentit que tira de la veta de blasmar per sistema la institució universitària, així com tothom que hi treballi o tot el que en provingui. I que ho fa de manera especialment obsessa quan es tracta de productes referents a la llengua i a la literatura d'aquest país.

Tots aquests Aristarcs de gasetilla i de pamflet, si ni tan sols no hi han arribat, a la Universitat, què en saben de les culleres que s'hi fan? I si sí, quin expedient hi han obtingut quan hi cursaven? I ja que tant creien poder fer per millorar-la, per què no s'hi han quedat?

Carregant a tort i a dret contra l'ensenyament universitari, aquests autoinvestits de (pseudo) *maudits* no fan més que tirar-se pedres contra la pròpia teulada –de vidre, per més inri. Perquè, exposada a errors i a irregularitats múltiples com qualsevol altra institució humana, la Universitat continua essent tanmateix, i malgrat tot, garantia de competència i de rigor enfront de tota mena de diletants i saltimbanquis com sobretot més que mai avui pul·lulen per entre la indústria de la cultura.